

העמותה למניעת הימורים כפייתיים בישראל

היקף ההשתתפות של הציבור היהודי בישראל במשחקי מזל

(ממצאי סקר דעת קהל) מאי 2000

סקר ראשון

מאת: פנינה אלדר – מריכז אלדר

בשיתוף: מכון דהף - ד"ר מינה צמח

רח' ק"מ 5/5/39 רמת השרון, תל אביב 6100

טל: 03-52511111

eldamp@isdn.net.il

הקדמה

העמותה למניעת הימורים כפייתיים בישראל הנה ארגון התנדבותי שהוקם בשנת 1994 על ידי הורים ובני משפחה של נופעי הימורים. העמותה פועלת בתחומים מגוונים בהם תחום החינוך המניעה ההסברה והמחקר לכל שכבות האוכלוסייה, צעירים ובוגרים.

בשנים האחרונות עדים אנו להתעצמותה של תופעת ההימורים הכפייתיים בישראל. החברה חשופה היום, יותר מתמיד להימורים חוקיים ובלתי חוקיים. לאור כל אלה העמידה העמותה בראש יעדיה את ההערכות לטיפול והתמודדות מעמיקה ונרחבת עם התופעה.

לאור נסיונם האישי של ההורים הפעילים ולאור המתרחש במעגל החברתי והקהילתי יש להביא לתודעה הציבורית כי תופעת ההימורים הנגישה והאופנתית כיום הינה קטלנית בתוצאותיה. מה שנראה על פניו כדרך הקצרה ביותר אל העושה מסיימת לרוב באסון אישי ומשפחתי.

כפעולי העמותה מצפים אנו כי גופים שונים כגון מפעל הפיס המתחילים עתה להכיר בתופעת ההתמכרות להימורים ותוצאותיה ישקלו בין פועלם סיוע רב היקף לעמותה היחידה מסוגה בישראל. העמותה פועלת עתה בתוכנית חדשנית לגמילה ושיקום מתמכרים. את התוכנית מוציאים לפועל אנשי מקצוע מהשורה הראשונה מיומנים ומנוסים.

סיכום הסקר

1. טהייב 70% מכלל המרואיינים משתתפים במשחק או במשחקי מזל כלשהם.
70% משתתפים במשחקים חוקיים.
9% משתתפים במשחקים לא חוקיים.
15% מהמשתתפים שולחים לפחות פעם בשבוע כרטיסי פיס.
2. 54% מהציבור הבוגר משתתף במשחקי מזל לפחות פעם בחודש.
75% גברים לעומת 64% מהנשים משתתפים במשחקי מזל כלשהם.
37% גברים לעומת 26% נשים משתתפים במשחקי מזל לפחות פעם בשבוע.
3. א. משחקי הלוטו וחטוטו גרמו להאצת ההשתתפות בהגרלות. למרות שכרטיסי הפיס הופיעו בשוק הישראלי לפני לוטו וטוטו, נמצא כי למעלה ממחצית (53%) המשתתפים במשחקי מזל התחילו את דרכם או בלוטו (31%) או בטוטו (22%). רק 12% התחילו באמצעות הגרלות כרטיסי הפיס.
ב. סך הכל 70% (91% מכלל המשיבים לשאלה) מדווחים על התחלת ההשתתפות במשחקים דרך הגרלות מפעל הפיס או הטוטו.
6% (8% מכלל המדווחים) התחילו באמצעות משחקי קלפים בבתי פרטיים.
1% (1.5% מכלל המדווחים) התחילו את "המסלול" במשחקי קזינו.
ג. הגיל הממוצע בו (הבוגרים-היהודים בישראל) שיחקו לראשונה הוא 23.7.
58% התחילו לשחק כשהיו בני 18-21. ובסך הכל כשלושה רבגים (76%) מ"המשחקים" שיחקו לראשונה כשהיו מתחת לגיל 30.
4. להלן רשימת סוגי המשחקים הראשוניים לפי סדר הגיל הממוצע "אשר היוו תחילת המסלול" למשחקי המזל.

קלפים בבתי פרטיים:	גיל ממוצע של השתתפות ראשונה: 16.5.
טוטו:	גיל ממוצע של השתתפות ראשונה: 20.2.
הגרלות של מפעל הפיס:	גיל ממוצע של השתתפות ראשונה: 25.9.
קזינו:	גיל ממוצע של השתתפות ראשונה: 32.0.
5. 62% מקרב האוכלוסייה הדתית לעומת 76% בקרב המסורתיים ו-69% בקרב החילוניים משתתפים במשחקי מזל בתדירות גבוהה, דהיינו - פעם בשבוע לפחות.
6. אנשים המועסקים יותר ובתדירות גבוהה 74% לעומת 64% שאינם מועסקים.

מסקנות והמלצות

מטרת הסקר היתה לבחון את הרגלי ההשתתפות של האוכלוסייה היהודית הבוגרת בישראל במשחקי מזל, ולאסוף מידע ראשוני באשר לגבי היקף התופעה וממדיה.

לאור הממצאים, כפי שהוצגו בסקר זה לראשונה, ניתן לקבוע באופן ברור כי קימת בעיה רחבת היקף של השתתפות בהימורים חוקיים ובלתי חוקיים בחברה בישראל. הסקר מבטל באופן חד משמעי, את התפיסה השגויה הנורסת כי לא תיתכן קיומה של התמכרות להימורים בישראל.

היום, כאשר מתחזקים באופן רשמי הרצון והכוונה לקיומם של ההימורים בישראל ולהקמת קווי חוקי בשטחי מדינת ישראל, ניתן לשער כי חריפותה של בעיית ההימורים הכפייתיים תוחמר והיא תהפוך לבעיה כלכלית וחברתית קשה. על כן, אנו ממליצים לאמץ את שלוש דרכי הפעולה הבאות:

הראשונה: קביעת מדיניות הטיפול: יש להביא למודעות הציבור ולמודעות הקובעים את מדיניות הרווחה, את עובדת קיומה של בעיית הימורים בישראל. עלינו לשתף פעולה בפתיחת מרכזים לטיפול ושיקום מהמרים כפייתיים ומשפחותיהם.

השנייה: בניית תוכנית מניעה וחינוך: התוכנית תהא מיועדת לכל חלקי האוכלוסייה, מתבגרים ומבוגרים, ותתבצע על ידי גורמי החינוך השונים בבתי הספר והמרכזים הקהילתיים. יעוץ וסדנאות ייחודיות ינתנו במרכזי המניעה והטיפול למהמרים ולמשפחותיהם על ידי אנשי מקצוע בתחום החינוך, המניעה והטיפול.

השלישית: עריכת סקר אפידמיולוגי: הסקר יערך לאיתור שיעור המהמרים הכפייתיים לפי קבוצות אוכלוסייה: קטינים, צעירים ומתבגרים, מבוגרים (גברים ונשים) ופנסיונרים.

אנו מביעים חשש כבד כי בעיית ההימורים ותרחב בממדיה לכדי בעיה חברתית נפוצה בחברתנו במאה ה-21. תפוצתה תהיה גדולה מהתמכרויות קונבנציונליות אחרות בגלל נגישותה, מקובלותה והיותה אופנתית ונורמטיבית ובה בעת בעלת תוצאות הרסניות יותר למהמר, למשפחתו ולחברה כולה.

עלינו לקוות כי יהיה בידינו הידע, האמונה והכח להתמודד ולהתגבר על בעיה זו.